

Motion: Stärk skyddet för gamla stora träd

En stor del av Lunds kommuns och andra tätorters expansion har skett på åkerjord och i grönområden. I Fader Bergs park finns planer på ytterligare förtätning och i utbyggnaden av Västerbro är trädalléer hotade. Särskilt för invånare i flerbostadshus som saknar egen trädgård är det gemensamma gröna värdefullt. Att det uppstår protester mot bebyggelse i parker är sunt. Miljöpartiet vill värna om naturområden, parker och träd. Det behövs en strategi för hur det nuvarande trädbeståndet kan värnas för ökad biologisk mångfald och bibehållna ekosystemtjänster.

Biologisk mångfald

Förutom att gamla träd är levande kulturminnen hyser de en rik mångfald av liv. De skapar viktiga levnadsplatser för hotade arter eftersom de erbjuder en stor variation av livsmiljöer. Gamla och grova träd har särskilda egenskaper som yngre träd saknar. De kan vara knotiga, ha skrovlig bark, ha håligheter eller död ved. Hundratals arter lever i eller på dessa träd. En art lever till exempel enbart på tunna grenar i kronan, andra enbart på grov bark i skuggiga lägen. Olika typer av organismer är beroende av dessa träd, från mossor och lavar som växer på barken till svampar och skalbaggar som lever inne i veden. Fåglar och fladdermöss utnyttjar stora träd för födosök eller boplatser.

Motverka översvämning

Den ökande förekomsten av skyfall och långvariga regn får extra stora konsekvenser i städer. Där finns det mycket hårdgjorda ytor som inte kan suga upp något vatten och VA-system som dimensionerats för gårdagens klimat. Att stora delar av staden utgörs av hårdgjorda icke-porösa ytor kan leda till problem vid skyfall vilket under 2021 blev tydligt i Gävle och många andra städer. Översvämmade gator, vattenfyllda källare och kontaminerat dricksvatten kommer att bli vanligare om inget görs. Generellt gäller att en trädbevuxen marks förmåga att absorbera regn vida överstiger den kalhuggna markens förmåga att göra samma sak. Kala eller hårdgjorda ytor fungerar bara som transportsträcka för vattenmassorna. Riklig växtlighet med ordentliga rotsystem fungerar som svampar och skyddar därmed mot följderna av skyfall, långvarigt regn eller en snabb snösmältning. Eftersom vegetation direkt kan ta upp, lagra och avge vatten minskar översvämningsrisken ju större växtmassa som finns. Med mer växtlighet kan kostnaderna för dagvattenhanteringen sänkas drastiskt.

Andra ekosystemtjänster

Frånsett biologisk mångfald och översvämningskydd erbjuder gamla stora träd många andra ekosystemtjänster. De är viktiga i klimatsammanhang. Bl.a. lagrar de kol som upptas från atmosfären och bidrar därmed till att Lunds kommun kan uppnå det beslutade målet om att bli klimatneutralt senast 2030. I städer finns dessutom en tilltagande risk för överhettning sommardag. Särskilt äldre är sårbara om

temperaturen stiger mycket. Då är stora trädets förmåga att erbjuda skugga och svalka mycket värdefull. Träd spelar också en viktig roll för att rena luften från skadliga ämnen som annars utgör en hälsorisk.

Utöka krav på marklov för att fälla ett träd

På Boverkets hemsida redogörs för vad Plan- och Bygglagen föreskriver om träd på detaljplanelagt område. Om ett träd är tillräckligt stort kan det behövas ett marklov för att få lov att fälla trädet. I samband med detaljplanebeslut kan en kommun minska eller utöka marklovsplikten. Det kan också krävas marklov för att få fälla träd inom ett område som är avsett för bebyggelse, eller som ligger i närheten av en befintlig eller planerad anläggning som kräver ett skydds- eller säkerhetsområde. En utökad marklovsplikt kan motiveras med att kommunen vill skydda enskilda träd eller grupper av träd som utgör värdefulla inslag i den bebyggda miljön.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta att:

- ge byggnadsnämnden i uppdrag att vid fastställande av detaljplaner utöka krav på att marklov ska krävas vid förslag på fällning av alla träd med en diameter i ögonhöjd på 2 dm eller mer
- ge Tekniska nämnden i uppdrag att som policy för träd på allmän platsmark förorda fällningsstopp för alla träd med en diameter i ögonhöjd på 2 dm eller mer

Karin Svensson Smith,

oppositionsråd MP

Lund 13 Januari 2022.